

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN METAFORLAR YOLUYLA KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ VE ÖĞRENCİSİNE YÖNELİK ALGILARI

THE PERSPECTIVES OF THE CLASSROOM TEACHERS TOWARDS INCLUSIVE EDUCATION AND STUDENT'S THOROUGH METAPHORS

Fadile AYDIN¹, Rukiye ARSLAN²

ÖZ: Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin metaforlar aracılığıyla "Kaynaştırma Eğitimi" ve "Kaynaştırma Öğrencisi" kavramlarına yönelik yaklaşımlarını ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgu bilim) yaklaşımına göre, 2018-2019 akademik yılının bahar döneminde, Batman ili merkez ilçesindeki okullarda çalışan, sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan 105 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracında metaforların ve gerekçelerinin doldurulduğu bölüm ve anket bölümü yer almıştır. Araştırmada "içerik analizi" tekniğinden yararlanılmıştır.

Kaynaştırma öğrencisi kavramına yönelik: "Duygu, Doğa Unsurları, Çiçek-Bitki, Hayvan, Şefkat-Hassasiyet, Kaybolmak, Eksik-Yetersiz Olmak, Dezavantajlılık, Zorlukları Aşmak" olmak üzere 10 kategoride toplamda 99 adet geçerli metafor üretilmiştir. Kaynaştırma öğrencisine yönelik metaforların %27,27'sinin olumlu, %46,46'sinin olumsuz, %26,26'sinin nötr yaklaşım içinde olduğu belirlenmiştir. Kaynaştırma eğitimi kavramına yönelik: "Duygu-Sevgi, Doğa Yaşamı ve Yapıları, İlaç-Hastalık, Mücadele, Yardım Etmek, Süreklilik- Biriktirmek, Yolunu Gösterme-Aydınlatma, Çiçek-Bitki, Hassas ve Dikkat İsteyen İş, Zor ve Sabır Gerektiren Durum" olmak üzere 10 kategoride toplam 101 adet geçerli metafor üretilmiştir. Kaynaştırma eğitimiye yönelik metaforların %34,65'nin olumlu, %39,60'nın olumsuz, %25,74'nün nötr yaklaşım içinde olduğu belirlenmiştir. Anket veri sonuçlarına göre öğretmenlerin %49,53'ü kaynaştırma eğitimi aldığını, %50'47'si ise almadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin %21'i kaynaştırma öğrencileri ile ilgili ayrıntılı bilgilendirildiğini, %79'u ise ayrıntılı bilgilendirilmediklerini sadece RAM raporu verildiğini ifade etmiştir.

ABSTRACT: This study was conducted in order to reveal the approaches of classroom teachers towards the concepts of "Inclusive Education" and "Inclusive Student" through metaphors. The research was carried out according to the phenomenological approach, one of the qualitative research designs, with 105 classroom teachers who have inclusive students in their class, working at schools in Batman city center, in the spring semester of the 2018-2019 academic year. In the data collection tool the questionnaire section were included, where the metaphors and justifications were filled in. The "content analysis" method was used in the research.

For the concept of inclusive student, metaphors were produced in 10 categories such as "Emotion, Natural Elements, Flower-Plant, Animal, Kindness-Sensitivity, Getting lost, Being incomplete-Inadequate, Disadvantageousness, Overcoming Difficulties" with a total of 99 valid metaphors. It was determined that 27.27% of the metaphors for the inclusive student were positive while 46.46% negative and 26.26% neutral. For the concept of inclusive education, metaphors were produced in 10 categories such as "Emotion-Love, Natural Life and Structures, Medicine-Disease, Miracle, Help, Continuity-Collecting, Showing the Way-Enlightening, Flower-Plant, Sensitive and Attentive Work, A Difficult and Patient Requiring Situation" with a total of 101 valid metaphors. It was determined that 34.65% of the metaphors for inclusive education were positive, 39.60% were negative and 25.74% were in a neutral approach. According to the results of the survey data, 49.53% of the teachers stated that they received inclusive education, while 50.47% did not. 21% of the teachers stated that they were informed in detail about the inclusive students, while 79% stated that they were not informed in detail and only a RAM report was given.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma Eğitimi, Kaynaştırma Öğrencisi, Metafor, Sınıf Öğretmeni.

Keywords: Inclusive Education, Inclusive Student, Metaphor, Classroom Teacher

Bu makaleye atf vermek için:

Aydın, F. & Arslan R. (2022). Sınıf öğretmenlerinin metaforlar yoluyla kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine yönelik algıları, *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1883-1906

Cite this article as:

Aydın, F. & Arslan R. (2022). The perspectives of the classroom teachers towards inclusive education and student's thorough metaphors. *Trakya Journal of Education*, 12(3), 1883-1906

¹ Öğr. Gör., Batman Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Batman, Türkiye, fadileaydin@gmail.com, Orcid:0000-0002-0185-9971

² Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Sağ. Bil. Fak., Batman, Türkiye, rukiye.arslan@batman.edu.tr, Orcid:0000-0002-2043-5664

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

This study was carried out in order to reveal the approaches of classroom teachers towards the concepts of "Inclusive Education" and "Inclusive Student" through metaphors. Within the scope of this research, it was aimed to reach the approaches of the classroom teachers, who have inclusive students in their classroom, towards inclusive education and inclusive students, through metaphor words and reasons, and to reach their knowledge about inclusive education and students. With this main objective, answers to the following questions were explored.

1. Which "metaphors" did the primary school teachers use to express their approaches to inclusive education and students?
2. On which bases did the primary school teachers based their metaphors on inclusive education and students?
3. What is the number and rates of positive, negative and neutral metaphors that primary school teachers have created for inclusive education in terms of showing their approaches to inclusive education?
4. What is the number and rates of positive, negative and neutral metaphors that primary school teachers have created for the inclusive student in terms of showing their approach towards the inclusive student?
5. What is the rate of primary school teachers receiving inclusive education and being informed about inclusive students?

Method

This research was carried out according to the phenomenological (phenomenological) approach, one of the qualitative research designs. The population of the research is the primary school teachers, whose inclusive education was implemented in their classrooms in the central district of Batman province in the 2018-2019 academic year. The selected population of the study is a total of 105 classroom teachers who randomly selected, 33 females and 72 males, who have implemented inclusive education in their class. This study, metaphor and metaphor justification forms were used to collect data. This form contains "*Inclusive education is like: ..... Because: ..... and inclusive student is like ..... Because:.....*" sentences and the survey part. Using this form, primary school teachers were asked to create a metaphor and a metaphor justification expressing their approaches to the concepts of inclusive education and students. The "content analysis" technique was used in the analysis of the data obtained in the research. In order to increase the validity coefficient of the research, direct quotations from the teacher metaphor reasons were included while reporting the data. In order to ensure the reliability of the research, the lists formed after the metaphors were coded and categorized separately by two researchers were compared. The reliability coefficient was determined as 0.92 by using the reliability formula of Miles & Huberman (1994) ($\text{Reliability} = \frac{\text{Agreement}}{\text{Agreement} + \text{Disagreement}}$).

Findings

When the metaphor words and justifications created for the inclusive student and inclusive education were examined, it was seen that some metaphors had a completely positive or completely negative approach, while some metaphors did not have a completely positive or completely negative approach. In order to reflect the teacher approaches in the most realistic way, it was found appropriate to specify the number of teachers who were in neutral approach. For this reason, metaphor categories were classified as positive, negative or neutral approaches based on metaphor words and reasons.

For the concept of inclusive student, metaphors were produced in 10 categories such as "*Emotion, Natural Elements, Flower-Plant, Animal, Kindliness-Sensitiveness, Getting lost, Being incomplete-Inadequate, Disadvantageousness, Overcoming Difficulties*" with a total of 99 valid metaphors. It was determined that 27.27% of the metaphors for the inclusive student were positive while 46.46% negative and 26.26% neutral. For the concept of inclusive education, metaphors were produced in 10 categories such as "*Emotion-Love, Natural Life and Structures, Medicine-Disease, Miracle, Help, Continuity-*

Collecting, Showing the Way-Enlightening, Flower-Plant, Sensitive and Attentive Work, A Difficult and Patient Requiring Situation” with a total of 101 valid metaphors. It was determined that 34.65% of the metaphors for inclusive education were positive, 39.60% were negative and 25.74% were in a neutral approach. According to the results of the survey data, 49.53% of the teachers stated that they received inclusive education, while 50.47% did not. 21% of the teachers stated that they were informed in detail about the inclusive students, while 79% stated that they were not informed in detail and only a RAM report was given.

Discussion and Conclusion

As a result of the analysis of the research data, it has been determined that the positive approach of the classroom teachers towards inclusive education and students is low and the negative approach is higher. The following conclusions were reached as the reasons for this result:

- Classroom teachers do not receive adequate and systematic inclusive education and do not feel adequate and equipped for inclusive education.
- Inclusive students in their classes are not adequately informed about their areas of inadequacy,
- Classroom teachers' lack of access to special education support services, feeling left alone in the inclusive education process.
- Classroom teachers see inclusive education and students as an extra burden on their shoulders in addition to their normal duties, etc. These are the situations and thoughts of the classroom teachers that were determined.

Considering that inclusive education is a team work, it can be recommended to conduct detailed interviews with the other members of this team and to conduct research on the problems experienced in inclusive education and suggestions for solutions.

GİRİŞ

Tarih boyunca insanlığın gelişim ve ilerleyişinde etkili temel unsur, insanların diğer insanlar ve toplumlarla kurduğu bilişsel, sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkiler olmuştur. İnsanların sosyallikleri gereği iletişime ve etkileşime geçmeleri, özeld bireylerin genelde toplumların birbirinden öğrenmesini olanaklı kılmış ve insanlığın gelişiminin en önemli dinamiği olmuştur. Birey, toplumun bir parçası olarak toplumsal kabule ihtiyaç duyar bu nedenle toplumsal yükümlülüğün gereklerini yerine getirmeye çalışır ancak yetersizliği olan insanlar toplumsal kabule ulaşmak için gerekli yükümlülükleri yerine getirememektedir. Bu sebeplerden dolayı özel gereksinimi olan öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıfta eğitim alma imkanına erişmeleri oldukça önemlidir. Kaynaştırma eğitimi ile özel gereksinimi olan çocuklar, normal gelişim gösteren akranları gibi toplumsal yükümlülüklerini yerine getirebilmek ve kendilerine yeten bireyler olabilmek için gerekli bilgileri öğrenme fırsatına ulaşabilmektedirler (Erişkin, Kıracı & Ertuğrul, 2012).

Kaynaştırma eğitimi tüm bireylere eğitimde eşit fırsatların sağlanması gerektiği anlayışıyla, 1970’li yıllarda başta İskandinav ülkelerinde daha sonra Avrupa ve Amerika kıtalarında özel gereksinimli bireylerin eğitimlerinde normalleştirme ilkesinin sonucu oluşmuş bir eğitim türüdür. Türkiye’de ise 1983 yılında Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanununun yürürlüğe girmesi ile bu eğitim hakkı elde edilmiştir (Aral & Gürsoy, 2007). Özel gereksinimi olan çocuklar bedensel, zihinsel, duygusal özelliklerinin yanı sıra kişisel ve sosyal özellikleri yönünden ve yetersizlikler açısından da yaşitlarından farklı gereksinimleri olan çocuklardır (Eripek, 2005; Kargin, 2004). Özel gereksinimi olan çocukların farklılıkları ve yetersizlikleri zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal ve iletişim özelliklerinden birinden kaynaklanabildiği gibi bunların herhangi bir bileşeninden de kaynaklanabilmektedir. Kaynaştırma uygulamasında yer alan her çocuğun yetersizliği ve ihtiyaç derecesi farklılık gösterebilmektedir. Özel gereksinimi olan çocuklar özellikleri ve eğitim ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı şekillerde sınıflandırılmaktadırlar. Bunlar: zihinsel, işitme, görme ve fiziksel yetersizliği olan çocuklar, dil ve konuşma güçlüğü, özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar, otizm spektrum bozukluğu çocuklar, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocuklar şeklinde sınıflandırılmaktadır (Baykoç-Dönmez & Şahin, 2011; MEB, 2010). Bu çocukların kaynaştırma yoluyla eğitimleri, tam zamanlı, yarı zamanlı ve tersine kaynaştırma uygulamaları olmak üzere üç şekilde olmaktadır (MEB, 2013).

Kaynaştırma eğitimi özel gereksinimli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı eğitim ortamında gizil güç ve yeteneklerine uygun tam ya da yarı zamanlı olarak, bireysel eğitim programları yoluyla öğretmen ve öğrencilerin gereksinim duyabilecekleri destek hizmetlerin sağlanarak genel eğitim sınıflarında eğitilmesidir (Ataman, 2003; Çağlar, 1998; Gürgür, 2005; Kırcaali-İftar, 1992). Kaynaştırma eğitimi özel gereksinimli çocukların, okuldaki ve toplumdaki imkân ve yaşantılara normal arkadaşlarının bulunduğu sınıflarda bireysel eğitim alma yoluyla ulaşmasından çok daha fazlasıdır (Lindsay, 2007; Rudd, 2002, akt: Yazıcıoğlu, 2018). Kaynaştırma eğitimi, bireylere akademik ve sosyal başarılar kazanabilme ve toplumda verimli bir fert olma imkânı sağlayan bir eğitimdir (Sucuoğlu, 2006).

Kaynaştırma eğitimiyle amaçlanan özel gereksinimli öğrenciyi normal hale getirmek değil öğrencinin kendine yetebilmesi, ilgi ve yeteneklerine uygun şekilde diğer arkadaşları gibi eğitim hayatından en verimli şekilde yararlanabilmesi ve sahip oldukları farklılıklar veya engellerin onlara engel olmamasını sağlamaktır (Vuran, 2014). Çünkü kaynaştırma eğitiminin, özel gereksinimli öğrencilerin akranları tarafından kabulünü ve okula, topluma uyumunu sağlamak gibi temel bir misyonu ve nihai bir amacı vardır (Avcı, 1998; Hannu, Petra, Mirna & Olli-Pekka, 2012). Kaynaştırma yoluyla eğitim, kaynaştırma öğrencilerinin kişisel gelişimlerini sağladıklarını, yaşam kalitelerini arttırmalarını ve günlük yaşam engellerini aşmalarını amaçlarken, normal gelişim gösteren öğrencilerin de özel gereksinimli bireylerle bir arada yaşama konusunda olumlu tutum ve davranışlar kazanmasını hedeflemektedir (Gözün & Yıkılmış, 2004; Kılıç, 2010; İskender, 2011).

Kaynaştırma eğitiminin başarıya ulaşabilmesi için özel gereksinimli öğrencilerin öğretmenleriyle uyum içinde olması, sınıfın ve öğretimin özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi, kaynaştırma eğitimi öğrencileri ve normal gelişim gösteren öğrenciler arasındaki ilişkinin en üst seviyeye taşınması gerekmektedir (Battal, 2007; Link, 1991; Özgür, 2011). Kaynaştırma eğitiminin başarıya ulaşabilmesi için sınıf öğretmenine veya özel gereksinimli öğrenciye destek eğitim hizmetleri sağlanmalıdır (Kargın, 2004; Salend, 1998). Aksi takdirde kaynaştırma eğitimi amacından sapar ve istenmeyen sonuçlara neden olabilir. Bu nedenle kaynaştırma uygulaması başlamadan önce kaynaştırılacak öğrenci ve kaynaştırma sınıfı hazırlanmalıdır. Kaynaştırmanın başarısı bir ekip çalışması sonucu elde edildiği için bu ekipte yer alan öğretmenler, normal gelişim gösteren öğrenciler ve aileleri, özel gereksinimli öğrenciler ve aileleri ve okul idaresi uyum içinde çalışmalıdır. Okulda uygun fiziki koşullar ile destek özel eğitim hizmetleri sağlanmalıdır (Batu & Kırcaali-İftar, 2009; Diler, 1998; Gürgür, 2008; Kılıç, 2010; MEB, 2010; Smith, Polloway, Patton & Dowdy, 2014).

Kaynaştırma eğitimi sayesinde kaynaştırma öğrencileri sosyal yaşamlarını ve okul dönemlerini akranlarıyla birlikte olması gereken şekilde geçirebilirler. Bunun yanında çevreye uyumları artabilir, çevrenin beklentilerine uygun davranışlar sergileyebilir ve ilgi ve yeteneklerini maksimum seviyede kullanarak hayatı tanıyabilirler. Böylece gelecekte toplumun bir ferdi olarak onlardan neler beklediğini öğrenebilecek ve hazırlıklı olabileceklerdir. Bunların sonucunda kaynaştırma öğrencisinin kendine güveni artacağı gibi yardıma muhtaç, kusurlu algıları oluşmayacak, kendine yetebilme ve uyum sağlama problemleri ortadan kalkabilecektir (Diken, 2013; Saylan & Pekçağlıyan, 2002; Vuran, 2013).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma kapsamında, sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğrencisine yönelik yaklaşımlarına metafor kelimeleri ve gerekçeleri yoluyla ulaşmak ve kaynaştırma eğitimi ve öğrencileriyle ilgili bilgi durumlarına ulaşmak amaçlanmıştır. Bu temel hedef doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenleri kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine ilişkin algılarını hangi metaforları kullanarak ifade etmişlerdir?
2. Sınıf öğretmenleri kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine ilişkin algılarını ortaya koyan metaforları hangi gerekçelere dayandırmışlardır?
3. Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin algılarını göstermesi bakımından kaynaştırma eğitime yönelik oluşturdukları olumlu, olumsuz ve nötr metafor sayı ve oranları kaçtır?
4. Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisine ilişkin algılarını göstermesi bakımından kaynaştırma öğrencisine yönelik oluşturdukları olumlu, olumsuz ve nötr metafor sayı ve oranları kaçtır?

5. Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi görme ve kaynaştırma öğrencileriyle ilgili bilgilendirilme oranları kaçtır?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgu bilim) yaklaşıma göre gerçekleştirilmiştir. Fenomenolojik çalışma fenomen veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerin ortak anlamını tanımlar (Creswell & Poth, 2016). Fenomenolojistler bir fenomeni deneyimleyen bütün katılımcıların ortak özelliklerinin tanımlanmasına odaklanırlar. Fenomenolojinin temel amacı bir fenomenle ilgili bireysel deneyimleri evrensel nitelikteki bir açıklamaya indirgemektir. Araştırmacılar fenomenle ilgili deneyime sahip olan kişilerden veri toplar ve bütün bireylerin deneyimlerinin anlamını ifade eden kapsamlı bir betimleme yapar. Bu betimleme, onların neyi, nasıl deneyimlediklerini ifade eder”

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, 2018-2019 öğretim yılında Batman ili merkez ilçesinde sınıfında kaynaştırma eğitimi uygulaması gerçekleştirilen sınıf öğretmenleridir. Çalışmanın örneklemini ise evren içerisinde random olarak seçilen sınıfında kaynaştırma eğitimi uygulaması gerçekleştirilen 33 kadın, 72 erkek toplam 105 sınıf öğretmenidir. Çalışma grubuna ilişkin demografik veriler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların demografik özellikleri

Değişken	Alt Birim	%
Öğretmen cinsiyeti	33 Kadın	%31
	72 Erkek	%69
Kıdem durumu	1-10 Yıl 32 kişi	%30
	10- 15 Yıl 44 kişi	%42
	15-20 Yıl 5 kişi	%24
	20-30 Yıl 4 kişi	%4
Eğitim düzeyi	4 Ön lisans	%4
	99 Lisans	%94
	2 Yüksek lisans	%2
Kaynaştırma eğitimi alma durumu	0 Doktora	%0
	52 Evet, aldım.	% 49,53
Kaynaştırma eğitimine alınan öğrenci hakkında ayrıntılı bilgilendirilme durumu	53 Hayır, almadım.	% 50,47
	22 Evet, ayrıntılı bilgilendirildim.	%21
	83 Hayır, ayrıntılı bilgilendirilmedim.	%79
	Bir RAM raporu verildi.	

Tablo 1’e göre çalışma grubunu oluşturan 105 sınıf öğretmenin %31’i kadın, %69’u erkektir. %30’u 1-10 yıl, %42’si 10-15 Yıl, %24’ü 15-20 yıl, %4’ü 20-30 yıl aralığında mesleki deneyime sahiptir. %4’ü ön-lisans, %94’ü lisans, %2’si yüksek lisans eğitim düzeyindedir. Sınıf öğretmenlerin %49,53’ü kaynaştırma eğitimi almış olup %50,47’si kaynaştırma eğitimi almamıştır. %21’i sınıfına getirilen kaynaştırma öğrencileri ile ilgili ayrıntılı bilgilendirildiklerini, %79’u ise ayrıntılı bilgilendirilmediklerini sadece kısa bir RAM raporu verildiğini ifade etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Metaforlar, soyut ya da anlaşılması güç olguların tanınan ifadelerle bilinenden yola çıkılarak bilinmeyen soyut veya karmaşık olguların tanımlanmasına fırsat sağlar (Şeyihoğlu & Gençer, 2011). Bu

çalışmada veri toplamak amacıyla sınıf öğretmenlerinden kaynaştırma eğitimi ve öğrencisi kavramlarına yönelik yaklaşımlarını ifade eden birer metafor ve metafor gerekçesi oluşturmaları istenmiştir. Bu araştırmanın temel veri kaynağını oluşturan metafor ve metafor gerekçesi formu; Kaynaştırma eğitimi: ..... gibidir. Çünkü: ..... ve Kaynaştırma öğrencisi: ..... gibidir. Çünkü: ..... ibarelerinin ve öğretmenlerin demografik bilgilerinin yer aldığı iki bölümden oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde “içerik analizi” tekniğinden yararlanılmıştır. “İçerik analizinde temel hedef, toplanan verileri ifade edebilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derinlemesine incelenir ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar içerik analizi yoluyla ortaya çıkarılır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir” (Yıldırım & Şimşek, 2018).

İçerik analiziyle, toplanan veriler tanımlanmaya, verilerin barındırdıkları anlamlar bulunmaya çalışılır. İçerik analizi birbirine benzeyen verilerin benzer temalar altında toplanması ve bunların anlaşılır şekilde düzenlenmesi ve yorumlanması amacıyla aşağıda yer alan dört aşamada gerçekleştirilir.

- 1) Verilerin kodlanması,
- 2) Temaların bulunması,
- 3) Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması,
- 4) Bulguların tanımlanması ve yorumlanması” (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Bu araştırma sürecinde her bir metafor bir kod olarak kabul edilip veriler kodlanmıştır. Kodlar incelendikten sonra ifade ettikleri anlamlardan yola çıkarak çatı olacak temalar oluşturulmuştur. Benzer anlam taşıyan kodlar bir araya getirilerek onları ifade eden temalar altında düzenlenmiştir. Her tema ve ona ait olan kodlar grafik haline getirilmiş, frekans ve yüzdeleri belirlenerek frekanslar hesaplanıp ve veriler yorumlanmıştır.

Araştırmanın geçerlilik katsayısını yükseltmek amacıyla veriler raporlaştırılırken öğretmen metafor gerekçelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma güvenilirliğini sağlamak amacıyla metaforlar iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlandıktan ve kategorilere ayrıldıktan sonra oluşan listeler karşılaştırılmıştır. Miles & Huberman (1994) güvenilirlik formülünün (Güvenirlik=Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) kullanılması ile güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak tespit edilmiştir

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada araştırma etiği ilkeleri gözetilmiş olup gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Etik kurul izni kapsamında; Batman Üniversitesi Kurulu, 07.05.2020, 96613474-050.06.04-E.8413 sayılı belge alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Kaynaştırma öğrencisi ve kaynaştırma eğitimi için oluşturulan metafor kelime ve gerekçeleri incelendiğinde bazı metaforların tamamen olumlu veya tamamen olumsuz yaklaşım içinde olduğu, bazı metaforların ise tamamen olumlu veya tamamen olumsuz bir yaklaşım içinde olmadığı görülmüştür. Öğretmen yaklaşımlarını gerçeğe en yakın şekilde yansıtabilmek için nötr yaklaşım içinde olan öğretmen sayılarının da ayrıca belirtilmesi uygun bulunmuştur. Bu nedenle metafor kelime ve gerekçeleri baz alınarak metafor kategorileri olumlu, olumsuz veya nötr yaklaşım şeklinde sınıflandırılmıştır.

Kaynaştırma Öğrencisine Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi için oluşturulan metaforların 6’sı metafor temalarının herhangi birine yerleşemediğinden veya metafor ile metafor gerekçesi arasında anlam kurulamadığından dolayı veri grubundan çıkarılmıştır. Bunun sonucunda kaynaştırma öğrencisi için geçerli 99 metafora ulaşılmıştır. Kaynaştırma öğrencilerinin yetersizlik alanları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Kaynaştırma öğrencilerinin yetersizlik alanları

Öğrencilerin Yetersizlik Alanı	Sayı	%
Görme Yetersizliği	3	2,70
İşitme Yetersizliği	3	2,70
Ortopedik Yetersizlik	10	9,01
Zihinsel Yetersizlik	15	13,51
Özel Öğrenme Güçlüğü	60	54,05
Otizm Spektrum bozukluğu	5	4,50
Dikkat eksikliği Hiperaktivite	11	9,91
Süregelen hastalık	3	2,70
Özel Yetenekli birey	1	0,90
TOPLAM	111	% 100

Kaynaştırma öğrencilerinin %2,70'nin görme, %2,70'nin işitme, %9,01'nin ortopedik, %13,51'nin zihinsel yetersizlik, %54,05'nin özel öğrenme güçlüğü, %9,91'nin dikkat eksikliği hiperaktivite yaşadığı %4,50'sinin otizm spektrum bozukluğu, %2,70'nin süregelen hastalık tanılı olduğu ve geriye kalan %0,90'nın ise özel yetenekli birey olduğu görülmüştür.

Tablo 3'te görüldüğü gibi "Kaynaştırma Öğrencisi" kavramına yönelik 99 adet geçerli metafor oluşturulmuştur.

Tablo 3.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar

Metafor	F	Metafor	F	Metafor	F	Metafor	F	Metafor	F
Empati	1	Deniz Suyu	1	İlgi Bekleyen Bitki	1	Kaktüs	2	Arı	1
Kurmak									
Yardım	1	Balık	1	Acı Meyve	1	Ters Lale	1	Tırtıl	2
Duygusu									
Kalabalıkta	1	Tırmanması	1	Tohum	2	Bahçenin Zayıf Çiçeği	1	Baharı Bekleyen Kış	1
Yalnızlık		Zor Bir Dağ							
Etiketlemek	2	Aşılması Zor Bir Dağ	1	Hayalet Orkide	1	Işıksız Yıldız	1	Çirkin Ördek Yavrusu	2
Hastalık Sebebi	1	Yağmur	1	Suya Muhtaç Bir Çiçek	1	Kurumak Üzere Olan Bitki	1	Karınca	1
Vicdan	2	Çorak Toprak	1	Kırık Bir Dal	1	Kuyu	2	Çabuk Solan Bir Çiçek	1
Geç Kalmak Hissi	1	Anthurium Çiçeği	1	Ham Meyve	1	Yaralı Ceylan	2	Yeni Doğmuş Bir Bebek	1
Gözdeki Hüzün	1	Kardelen Çiçeği	2	Yaş Ağaç	1	Uçamayan Yavru Bir Kuş	1	Prematüre Doğmuş Bebek	1
Mahcupluk Duygusu	1	Bambu Bitkisi	1	Mağara Çiçeği	1	Mahsun Bir Kedi	1	Narin Bir Vazo	1
İlgi Çekmeye Duygusu	1	Engebeli Bir Yol	1	Zor Yetişen Bir Ağaç	1	Kaplumbağa	1	Pamuk Şeker	1
Emanet	1	Kilitli Bir Sandık.	1	Parçası Kayıp Bir Yapboz	1	Yaşlı Bir İnsan	1	Dezavantajlılık Hissi	1

Tablo 3. (Devamı)

Küçük Yazılı Mektup	1			Yazılmamış Bir Sayfa	1	Yetim/Öksüz	2	Hayata Bir Sıfır Geriden Başlamak	1
Rotasını Kaybetmiş Gemi Uçurtma	1	Yolda Kalmış Araba	1	Kırık Bir Parmak	1	Ağaçta Kalmış Son Yaprak	1	Arkadaşlarından Geri Kalmak	2
Ayna	1	Karmaşık Bir Labirent	1	Havasız Olmayan Balon	1	Ayağı Kırılmış Atlet	1	Uzun Yol Arkadaşı	1
Karanlıkta Yolunu Kaybetmiş Biri	1	Engelli Bir İnsan	1	Dalları Kırık Ağaç Gibidir	1	Ailenin Yüğü	2	Geri Kalmış Ülke Vatandaşı	1
Maça 3-0 Geride Başlayan Takım Sayfaları Dağılmış Kitap	1	Yolunu Bulamayan Seyyah	1	Karınca Adımı	1	Tavşan İle Yarışan Kaplumbağa	1	Hayata Hazır Olmama, Savunmasızlık	1
				Dünyanın En Zor İşi	1	Yuvada Yemek Bekleyen Yavru Kuş	1	Çok Kalın Camlar Arkasından Konuşmak	1
		Bitmeyen Bacak Antrenmanı	1						

Kaynaştırma öğrencisi metafor tema kategorileri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Kaynaştırma öğrencisi tema kategorilerine genel bakış

Metafor Tema Kategorisi	Metafor Sayı ve Yüzdeleri							
	Toplam		Olumlu		Olumsuz		Nötr	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Duygu	12	100	1	8,33	5	41,66	6	50
Doğa Unsurları	6	100	1	16,66	3	50	2	33,33
Çiçek, Bitki	21	100	5	23,81	9	42,85	7	33,33
Hayvan	12	100	6	50	5	41,66	1	8,33
Şefkat	3	100	1	33,33	2	66,67	-	0
Hassasiyet	4	100	3	75	-	0	1	25
Kaybolmak	4	100	-	0	3	75	1	25
Eksik, Yetersiz Olmak	9	100	2	22,22	3	33,33	4	44,44
Dezavantajlılık	11	100	1	9,09	7	63,64	3	27,27
Zorlukları aşmak	17	100	7	41,17	9	52,94	1	5,88
Toplam	99	100	27	%27,27	46	%46,46	26	%26,26

Kaynaştırma öğrencilerine yönelik geliştirilen metafor ve metafor yaklaşım tabloları bu bölümde sunulmuştur.

Tema 1: "Duygu" temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

“Duygu” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Empati Kurmak	-	-	1	Vicdan	-	-	2
Yardım Duygusu	1	-	-	Geç Kalma	-	1	-
				Hissi			
Kalabalıkta Yalnızlık	-	1	-	Gözdeki Hüzün	-	-	1
Etiketlemek	-	2	-	Hastalık Nedeni	-	1	-
Mahcupluk Duygusu	-	-	1	İlgi Görme	-	-	1
				İsteği			

Kaynaştırma öğrencisi insani duygu, his metaforları ile ifade edilmiştir. Duygu temasına yönelik 12 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %8,33’ü olumlu, %41,67’si olumsuz %50’si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Kalabalıkta yalnızlık duygusu gibidir. Çünkü her zaman diğerlerinden geride, yalnız olduğu bir ortamdadır (37Ö). Etiketlemek gibidir. Çünkü ona kaynaştırma öğrencisi adı konulup onu ötekileştiriyorlar (38Ö). Gözdeki hüznün gibidir. Çünkü fiziksel engeli gözlerinden okunuyor (41Ö). Hastalık sebebidir. Çünkü beni ruhen, bedenem, zihnen çok fazla yoruyor (29Ö). Vicdan gibidir. Çünkü hep onun başarıp başarmama duygusunu paylaşırsın (57Ö). Geç kalmak hissi gibidir. Çünkü eğitimine, arkadaşlarına, hayata geç kaldığını hep hissediyor (107Ö).”

Tema 2: “Doğa Unsurları” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6.

“Doğa Unsurları” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Deniz Suyu	-	1	-	Aşılması Zor Dağ	-	1	-
Baharı Bekleyen Kış	1	-	-	Yağmur	-	-	1
Tırmanması Zor Dağ	-	-	1	Çorak Toprak	-	1	

Kaynaştırma öğrencisi doğa varlıkları metaforları ile ifade edilmiştir. Doğa unsurları temasına yönelik 6 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %16,67’si olumlu, %50’si olumsuz ve %33,33’ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Tuzlu deniz suyu gibidir. Çünkü denizler kadar bir iç dünyası var ama herkes oraya giremez(1Ö). Aşılması zor bir dağ gibidir. Çünkü zirveye varana kadar yorulsan da sabırla çalışmak gerekir (8Ö). Yağmur gibidir. Çünkü bazen üzer, sıkar, bazen ferahlatır(97Ö). Tırmanması zor bir dağ gibidir. Çünkü ona ulaşmak, aradaki engelleri aşmak zordur. Ama ulaşmanın verdiği mutluluk tarifsizdir (75Ö). Çorak toprak gibidir. Çünkü çok emek, çok çaba sarf edilerek verimli olur, gelişir(84Ö).”

Tema 3: “Çiçek, Bitki” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

“Çiçek, Bitki” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Anthurium Çiçeği	1	-	-	İlgi Bekleyen Bitki	-	1	-
Kardelen Çiçeği	2	-	-	Acı Meyve	-	1	-
Bambu Bitkisi	1	-	-	Yaş Ağaç	-	-	1
Suya Muhtaç Çiçek	-	-	1	Kaktüs	-	2	-
Kırık Bir Dal	-	1	-	Ters Lale	1	-	-
Ham Meyve	-	-	1	Hayalet Orkide	-	-	1
Tohum	-	-	2	Kurumak Üzere Olan Bitki	-	1	-
Mağara Çiçeği	-	-	1	Bahçenin Zayıf Çiçeği	-	1	-
Zor Yetişen Ağaç	-	1	-	Ağaçta Kalmış Son Yaprak	-	1	-

Kaynaştırma öğrencisi çeşitli çiçek ve bitki metaforları ile ifade edilmiştir. Kategoride çiçek ve bitki temasına yönelik 21 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %23,81’i olumlu, %42,85’i olumsuz, %33,33’ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Suya muhtaç bir çiçek gibidir. Çünkü gelişmek için çiçek suya, öğrenci de desteğe muhtaçtır (6Ö). Kırık bir dal parçası gibidir. Çünkü iyileşmesi ve bütünü bir parçası olması zaman ister (10Ö). Ham meyve gibidir. Çünkü arkadaşlarına göre olgunlaşa kadar çok zorluklara tabi olacak(11Ö). Zor yetişen bir ağaç gibidir. Çünkü çiçek açması, meyve vermesi güçtür. Eğitilmesi zordur (30Ö). Ters lale gibidir. Çünkü boynu büküktür ama değerlidir, özeldir onun değeri bilinirse (86Ö).”

Tema 4: “Hayvan” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8.

“Hayvan” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Yaralı Ceylan	2	-	-	Tırtıl	2	-	-
Uçamayan Yavru Bir Kuş	1	-	-	Balık	-	1	-
Mahsun Bir Kedi	1	-	-	Çirkin Ördek Yavrusu	-	2	-
Kaplumbağa	-	1	-	Karınca	-	-	1
Arı	-	1	-			-	-

Kaynaştırma öğrencisi çeşitli hayvan metaforları ile ifade edilmiş, hayvan temasına yönelik 12 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %50’si olumlu, % 41,66’sı olumsuz, %8,33’ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Uçamayan yavru bir kuş gibidir. Çünkü kanatlanması için eğitilmelidir(96Ö.) Çirkin ördek yavrusu gibidir. Çünkü her öğretmenin uzak kalmak ister(36 Ö). Balık gibidir. Çünkü yakalamaya çalışırsın, ama yakalayamazsın ellerinden kayar(39Ö). Tırtıl gibidir. Çünkü öğretmenin emeği ile pupadan çıkar eğitildikçe güzelleşir(48Ö). Arı gibidir. Çünkü doğru yöntemlerle istediğiniz kadar bal alabilirsiniz. Yoksa sizi sokar ama çoğunlukla ondan bal alamazsınız hep iğnesiyle hep sizi sokar. (103Ö)”

Tema 5: “Şevkat” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9.

“Şefkat” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Yuvada Yemek Bekleyen Kuş	1	-	-	Prematüre Bebek	-	1	-
Yeni Doğmuş Bir Bebek	-	1	-	Doğmuş	-	-	-

Kaynaştırma öğrencisi anne şefkat hissi ile ifade edilmiş, şefkat hissi temasına yönelik 3 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların % 33,33’ü olumlu, % 66,67’si olumsuz, %0’ı ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Prematüre bebek gibidir. Çünkü diğer öğrencilere kıyasla çok daha fazla ilgilenmeniz uğraşmanız gerekir (44Ö). Yeni doğmuş bir bebek gibidir. Çünkü hep yardım bekliyor. Diğer arkadaşlarından geriden geldiği için aslında pek kaynaşamıyorlar (95Ö).”

Tema 6: “Hassasiyet” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10.

“Hassasiyet” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Kodlar	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Kodlar	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Pamuk Şeker	1	-	-	Emanet	1	-	-
Kırılgan Bir Vazo	1	-	-	Küçük Yazılı Mektup	--	-	1

Kaynaştırma öğrencisi hassas davranılması gereken metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve hassas olma temasına yönelik 4 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %75’i olumlu, %0’ı olumsuz, %25’i ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Hassas, kırılabilir ve narin bir vazo gibidir. Çünkü çok ilgi, özen gerektirir ama sonunda mutlu sona ulaştırır içindeki çiçekler gibi mutluluk verir. (15Ö). Pamuk şeker gibidir. Çünkü eğer hassas, yumuşak davranırsan tadına doyum olmaz. Ama hırçın davranırsan kaskatı olur, İletişim kesilir(64Ö). Çok küçük yazıyla yazılmış bir mektup gibidir. Çünkü anlamak, çözmek için çok hassas ve dikkatli olmak gerekir(78Ö).

Tema 7: “Çiçek, Bitki” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11.

“Kaybolmak” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Uçurtma	-	1	-	Havasız Olmayan Balon	-	1	-
Rotasını Kaybetmiş Gemi	-	-	1	Karanlıkta Yolunu Kaybetmiş Biri	-	1	-

Kaynaştırma öğrencisi kaybolma kavramına yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve kaybolma durumu temasına yönelik 4 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %0'ı olumlu, %75'i olumsuz, %25'i ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Rotasını kaybetmiş gemi gibidir. Çünkü geride kalmıştır. İstese de yetişememektedir(80Ö). Uçurtma gibidir. Çünkü sıkı tutunca içine kapanır uçuramazsın gevşek bırakırsan savrulur(82Ö). Havası olmayan balon gibidir. Çünkü havalanamıyor arkadaşları gibi (58Ö).

Tema 8: “Eksik, Yetersiz Olmak” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12.

“Eksik Yetersiz Olmak” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Parçası Kayıp Yapboz	1	-	-	Yaşlı Bir İnsan	-	1	-
Yazılmamış Bir Sayfa	1	-	-	Yetim/Öksüz	-	-	2
Kırık Bir Parmak	-	1	-	Işıksız Yıldız	-	-	1
Dalları Kırık Ağaç	-	-	1	Ayağı Kırılmış Atlet	-	1	-

Kaynaştırma öğrencisi Eksik Yetersiz Olmak kavramına yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve eksik, yetersiz olma hissi temasına yönelik 9 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %22,22’si olumlu, %33,33’ü olumsuz, %44,44’ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Ayağı kırılmış atlet gibidir. Çünkü her parkuru arkadaşlarının gerisinden takip eder (104 Ö). Işıksız yıldız gibidir. Çünkü kimse onun farkında değil ve öğretmeni kaymaması için uğraşır (99 Ö) Bir öksüz/yetim gibidir. Çünkü sürekli bir şefkat, ilgi ister (60 Ö) Kırık bir parmak gibidir. Çünkü diğer parmaklardan ayırdır. Üzerine düşeni yapamaz (20 Ö).”

Tema 9: “Dezavantajlılık” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13.

“Dezavantajlılık” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Hayata Bir Sıfır Geriden Başlamak	-	1	-	Arkadaşlarından Geride Kalma Durumu	-	2	-
Karınca Adımı	-	-	1	Uçmayı Bilmeyen Kuş	1	-	-
Yolda Kalmış Araba	-	-	1	Hayata Hazır Olmama	-	1	-
Tavşan İle Yarışan	-	-	1	Geri Kalmış Ülke	-	1	-
Kaplumbağa	-	-	-	Vatandaşı	-	-	-
Engelli İnsan	-	1	-	Maça 3-0 Geride Başlayan Takım	-	1	-

Kaynaştırma öğrencisi dezavantajlı olma durumuna yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve dezavantajlı olma temasına yönelik 11 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %9,09’u olumlu, %63,64’ü olumsuz, %27,27’si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Maça 3-0 geride başlayan takım gibidir. Çünkü arkadaşlarına göre hazırbulunmuşluğu çok geridir (14Ö). Tavşan ile yarışmayı isteyen kaplumbağa gibidir. Çünkü tam yarışamaz ancak

öğretmeniyle yavaş yavaş ilerler (61Ö). Uçmayı bilmeyen bir kuş gibidir. Çünkü, gözü hep diğerlerinde onlar gibi olmak ister öğretmeniyle beraber çabalar (91Ö).”

Tema 10: “Zorlukları Aşmak” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14.

“Zorlukları aşmak” temasına yönelik kaynaştırma öğrencisi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Engibeli Bir Yol	-	1	-	Puzzle	2	-	-
Kilitli Bir Sandık	1	-	-	Ailenin Yükü		2	-
Kuyu	2	-	-	Ayna	1	-	-
Çabuk Solan Bir Çiçek	-	1	-	Uzun Yol Arkadaşı	-	-	1
Dünyanın En Zor İş	-	1	-	Karmaşık Bir Labirent	-	1	-
Sayfaları Dağılmış Kitap	1	-	-	Bitmeyen Bacak Antrenmanı	-	1	-
Yolunu Bulamayan Seyyah	-	1	-	Kalın Camlar Arkasından Konuşmak	-	1	-

Kaynaştırma öğrencisi zorluk, zahmetli iş durum metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve zorlukları aşma tema kategorisine yönelik 17 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %41,17’si olumlu, %52,94’ü olumsuz, %5,88’si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Bitmeyen bacak antrenmanı gibidir. Çünkü bitmek bilmez, zordur çok emek ve sabır ister (54Ö). Kuyu gibidir. Derinlere inmek oradan onu sevgiyle, ilgiyle çıkarmak gerekir (69Ö). Ailenin yükü gibidir. Çünkü ondan kurtulmak için okula gönderiyorlar (83Ö). Çok kalın camlar arkasından konuşmak gibidir. Çünkü ona ulaşamıyorsun bazen gözlerinize bakmaz, sesinizi duymaz (87Ö). Karmaşık bir labirent gibidir. Çünkü ancak büyük çaba, ilgiyle gizemli yönleri çözülebilir (19Ö).”

Kaynaştırma Eğitime İlişkin Bulgular

Kaynaştırma eğitimi için elde edilen metaforlardan 4’ü oluşturulan metafor temalarının herhangi birine yerleşemediğinden veya metafor ve metafor gerekçesi arasında anlam kurulamadığından dolayı veri grubundan çıkarılmıştır. Bunun sonucunda kaynaştırma eğitimi için geçerli 101 metafora ulaşılmıştır.

Kaynaştırma eğitimi kavramına yönelik metaforlar Tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar

Metafor	F	Metafor	F	Metafor	F	Metafor	F	Metafor	F
Gönül Tamirâtı	1	Aşılması Bir Dağ	Zor 1	Reçete	1	Gökyüzü	1	Acı Kahve	1
Bir Günde Dört Mevsimi Yaşamak	1	Güzel Çiçekler Arasında Yabancı Ayıklama	1	Kayıp Hazineyi Bulmaya Çalışmak	1	Kurumak Üzere Olan Çiçeği Sulamak	1	Samanlıkta İğne Aramak	2
Koruyucu Aile Hizmeti	1	Kış Mevsimi	1	Zehir-Panzehir	1	Bir Yardım Eli	1	Kılavuz Kaptan	1
Çabalayarak Sevmektir	1	İnci Aramak	1	Anne Sütü	1	Can Suyu	1	Lokomotif	1
Haksızlık	1	Karanlık Bir Orman	1	Mum	1	Anne	1	Yaşama Hazırlama Dersi	1

Tablo 15. (Devamı)

Şefkatli Çoban	Bir	1	Sonsuz Gökyüzü	Bir	1	Ağır Hasta Tedavisi	1	Allah'ın Lütfü	Bir	1	Gözlük	1
Anne Sevgisi	1		Kuyuda Kalmış Birine Uzatılan İp	1		Olmazı Başarmak	1	Dostluk	1		Havai Fişek	1
Empati Duygusu	1		Ağaç Budamak	1		Mucize	2	Yaşama Hazırlama Dersi	1		Pusula	1
Dezavantajı Kaldırın Araç	1		Her Renkten Çiçeğe Veren Bir Bahçe	1		Küçük Bir Kaşıkla Apartman Yapmak	1	Gönül Tamirâtı	1		Karanlığa Düşen Güneş	1
Karanlığa Küçük Işık Tutmak	1		Fırtınalı Hava	Bir	1	Süper Güç Olmak	1	Şefkatli Çoban	Bir	1	Mercek	1
Çocuk Sevgisi	1		Kalp Masajı	1		Buzullara Bitki Ekmek	1	Mucize Sandık	1		Dikenli Gül	2
Vicdan Borcu	1		Diyaliz Makinası	1		İğneyle Kuyu Kazmak	1	Can Suyu	1		Orkide Yetiştiriciliği	1
Beyaz Renk	1		Mide Krampı	1		Çölde Aramak	Su	Camdan Köprü	Bir	1	Ağaç Budamak	1
Köyde Birleştirilmiş Sınıf Okutmak	1		Dozu Ayarlanamayan Bir İlaç	1		Damlaya Eğitim Gölü Oluşturmak	1	Bakmakla Görmek Arasındaki Fark	1		Kardelen Yetiştiriciliği	1
Kumbarada Biriken Para	1		Sonu Olmayan Bir Kitap	1		Tavşan Ve Kaplumbağa Yarışı	1	Savaşta Hizmet	Geri	1	Kaktüsten Su Çıkarmak	1
Gerçek Öğretmenlik	1		Çiftçilik	1		Dipsiz Kuyu	1	Çilingir	1		Emek	1
Camdan Ayakkabı	1		Çölde Aramak	Su	1	Karınca Azmi	1	Zor Seyahat	Bir	1	Gemileri Karada Yürütmek	1
Aynı Frekans Yakalamak	1		Yokuş Tırmanmak	1		Çorak Toprağa Ekilen Tohum	1	Deve Sirtında Yolculuk Yapmak	1		Elle Balık Yakalamak	1
Çok Basamaklı Dar Merdiven	1		Engelli Koşu	Bir	2	Pişmeyen Yemek	Bir	Altı Delik Kova	Bir	2	Elle Halı Dokumak	1
			Kış Sabahında Yataktan Kalkmak	1								1

Kaynaştırma eğitimi tema kategorileri Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16.

Kaynaştırma eğitimi tema kategorilerine genel bakış

Metafor Tema Kategorisi	Metafor Sayı ve Yüzdeleri							
	Toplam		Olumlu		Olumsuz		Nötr	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Duygu, Sevgi	12	100	7	58,33	2	16,67	3	25
Doğa Yaşamı Ve Yapıları	10	100	5	50	3	30	2	20
İlaç, Hastalık	8	100	2	25	3	37,5	3	37,5
Mucize	14	100	1	7,14	10	71,43	3	21,43
Yardım Etmek	12	100	11	91,67	-	0	1	8,33
Süreklilik, Biriktirmek	4	100	1	25	1	25	2	50

Tablo 16. (Devamı)

Yolunu Gösterme Ve Aydınlatma	10	100	5	50	3	30	2	20
Çiçek, Bitki	6	100	-	0	5	83,33	1	16,67
Hassas, Dikkat İsteyen İş	7	100	3	42,86	-	0	4	57,14
Zor Ve Sabır Gerektiren Durum	18	100	-	0	13	72,22	5	27,78
Toplam	101	%100	35	%34,65	40	%39,60	26	%25,74

Kaynaştırma Eğitime Yönelik Geliştirilen Metafor ve Metafor yaklaşımları

Tema 1: “Duygu ve Sevgi” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17.

“Duygu, Sevgi” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Anne Sevgisi	1	-	-	Empati Duygusu	1	-	-
Koruyucu Hizmeti	-	1	-	Acı Kahve	-	-	1
Çabalayarak Sevmektir	1	-	-	Çocuk Sevgisi	1	-	-
Haksızlık	-	1	-	Vicdan Borcu	1	-	-
Şefkatli Bir Çoban	1	-	-	Beyaz Renk	1	-	-
Bir Günde Dört Mevsimi Yaşamak	-	-	1	Dostluk	-	-	1

Kaynaştırma eğitimi çeşitli duygulara ait metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve insani duygular, hisler temasına yönelik 12 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %58,33’ü olumlu, %16,67’si olumsuz, %25’i ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Bir günde dört mevsimi yaşamak gibidir. Çünkü; aynı günde birçok duyguyu yaşıyoruz kızgınlık, mutluluk, üzüntü (Ö28) Haksızlık gibidir. Çünkü; diğer öğrencilerin vaktini çalıyor (Ö51) Anne sevgisi gibidir. Çünkü; çok fedakarlık sevgi, sabır ister (Ö63) Dostluk gibidir. Çünkü; karşılıksız fedakarlık, emek, istiyor (Ö97) Beyaz renk gibidir. Çünkü; beyaz her rengi içinde barındırıyor istediğin rengi seçersin kaynaştırma uygulamasında istediğin duyguyu seçerek ilgilenirsin (Ö46)”

Tema 2: “Doğa Yaşamı ve Yapıları” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18.

“Doğa Yaşamı ve Yapıları” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Aşılması Zor Bir Dağ	-	1	-	Sonsuz Gökyüzü	1	-	-
Karanlık Bir Orman	-	-	1	Gökyüzü	1	-	-
Kış Mevsimi	-	1	-	Ağaç Budamak	1	-	-
Fırtınalı Bir Hava	-	-	1	İnci Aramak	1	-	-
Güzel Çiçekler	-	1	-	Her Renkten Çiçeğe Yer Veren Bahçe	1	-	-
Arasında Yabani Ot Ayıklama	-	-	-				

Kaynaştırma eğitimi çeşitli doğa kavram ve yapılarına ait metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve doğa yaşamı ve yapıları temasına yönelik 10 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %50’si

olumlu, %30'u olumsuz, %20'si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Kış mevsimi gibidir. Çünkü; Zor zahmetli uğraş gerektirir (Ö17). İnci aramak gibidir. Çünkü çabası ve emeği fazla sabır isteyen bir süreç ama olumlu sonuçlandığında bir o kadar da değerlidir (Ö10). Güzel çiçekler arasında yabani otları temizleme gibidir. Çünkü; kaynaştırma eğitimi her zaman faydalı olamaz (Ö27). Ağaç budamak gibidir. Çünkü; zorlanabilir ama daha verimli gür büyüyecektir (Ö98). Her renkten çiçeğe yer veren bir bahçe gibidir. Çünkü; her renkten çiçeğe yer veren bir bahçe zayıf olan çiçeği de güçlendirir (Ö34).”

Tema 3: “İlaç ve Hastalık” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19.

“İlaç, Hastalık” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Kalp Masajı	1	-	-	Reçete	-	1	-
Diyaliz Makinası	-	-	1	Ağır Hasta Tedavisi	-	1	--
Mide Krampı	-	1	-	Zehir- Panzehir	-	-	1
Dozu Ayarlanamayan İlaç	-	-	1	Anne Sütü	1	-	-

Kaynaştırma eğitimi hastalık ve tedavi durumuna yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve ilaç, hastalık temasına yönelik 8 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %25'i olumlu, %37,5'i olumsuz, %37,5'i ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Mide krampı gibidir. Çünkü; zorlar, acıtır. Alışıp, eğitilince acısı azalan bir süreçtir (Ö23) Dozu ayarlanamayan bir ilaç gibidir. Çünkü; bazen kaynaştırma gerekmeyen basit durumlarda BEP öğrencisi oluyor bazen ciddi zihinsel yetersizlik BEP öğrencisi oluyor (Ö83). Reçete gibidir. Çünkü; herkesin kafasına göre yorumlamayacağı durumdur ama uzmanlar okuyup bilgi vermiyorlar. Her öğretmen kendince yorumlamak okuyup süreci yaşayarak öğrenmek zorunda kalıyor (Ö84).”

Tema 4: “Mucize” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20.

“Mucize” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
İğneyle Kuyu Kazmak	-	1	-	Buzullara Bitki Ekmek	-	1	-
Kayıp Bulmak	-	-	1	Olmazı Başarmak	1	-	-
Kaşıkla Apartman Yapma	-	1	-	Mucize Sandık	-	1	-
Süper Güç Olmak	-	1	-	Çölde Su Aramak	-	1	-
Mucize	-	-	2	Dipsiz Kuyu	-	1	-
Samanlıkta Aramak	-	2	-	Tavşan Kaplumbağa Yarışı	-	1	-

Kaynaştırma eğitimi yapılması imkansız mucizevi durumlara yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve mucize temasına yönelik 14 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %7,14'ü

olumlu, %71,43'ü olumsuz ve %21,43'ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Samanlıkta iğne aramak gibidir. Çünkü bizi çaresiz bırakan çok şey var eğitim, materyal uzman desteği yok (Ö49). İğneyle kuyu kazmak gibidir. Aletin, tekniğin, uzmanlığın olmadan sadece yardım etme duygusuyla zor bir iş yaparsın (Ö64). Süper güç olmak gibidir. Çünkü hem doktorluk, hem psikologluk, hem öğretmenlik, hem kalabalık bir sınıfta eğitmek bir kişi tarafından yapılır (Ö92).”

Tema 5: “Yardım Etmek” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21.

“Yardım Etmek” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Bir Yardım Eli	1	-	-	Gönül Tamirâtı	1		
Can Suyu	1	-		Şefkatli Bir Çoban	1		
Anne	1	-		Dostluk	1		
Allah’ın Bir Lütfu	1	-		Can Suyu			1
Kuyuda Kalmış	1			Dezavantajı	1		
Birine Uzatılan İp				Kaldıran Bir Araç			
Kurumak Üzere Olan	1			Yaşama Hazırlama	1		
Çiçeği Sulamak				Dersi			

Kaynaştırma eğitimi destek olma ve yardım etme davranışlarına yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve insani duygulara, hislerle yardım etmek temasına yönelik 13 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %91,67’si olumlu, %0’ı olumsuz, %8,33’ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Anne gibidir. Çünkü; herkesin desteğini kestiği yerde devreye girer, koşulsuz kabul eder. Onu her haliyle kabul edip yardım etmeye çalışırsın (Ö102). Allah’ın bir lütfudur. Çünkü; bu eğitim çocuğa birebir eğitim ve sosyalleşme imkanı sağlıyor (Ö103). Yaşama hazırlama dersi gibidir. Çünkü Sınıfta topluma hazırlanır ve kaynaşır insanlarla (Ö15)”

Tema 6: “Süreklilik, Biriktirmek” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22.

“Süreklilik, Biriktirmek” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Elle Halı			1	Sonu Olmayan Bir Kitap	1		
Dokumak							
Kumbarada	1			Damla Damla Eğitim			1
Biriken Para				Gözü Oluşturmak			

Kaynaştırma eğitimi uzun süren, adım adım ilerleyen bir süreç olarak görülmüş ve süreklilik, biriktirmek temasına yönelik 4 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %25’i olumlu, %25’i olumsuz, %50’si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Kumbarada biriken para gibidir. Çünkü; azar azar bilgi birikir ve birikenler mutluluk verir (Ö96). El dokuması halı gibidir. Çünkü; ilgiyle, sabırla ilmek ilmek halıyı dokur gibi eğitilir (Ö45). Damla damla eğitim gözü oluşturmak gibidir. Çünkü; kaynaştırma eğitimiyle damla damla biriktirilerek eğitilir (Ö37).”

Tema 7: “Yolunu Gösterme ve Aydınlatma” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 23.

“Yolunu Gösterme ve Aydınlatma” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Mercek	1			Gözlük	1		
Mum			1	Havai Fişek		1	
Kılavuz Kaptan	1			Pusula	1		
Lokomotif		1		Karanlığa Düşen Güneş	1		
Yaşama Dersi		1		Karanlığa Işık Tutmak	1		

Kaynaştırma eğitimi rehberliğe yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve yol gösterme ve yolunu aydınlatma temasına yönelik 10 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %50’si olumlu, %30’u olumsuz, %20’si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Mum gibidir. Çünkü ne çok aydınlatıyor ne de karanlıkta bırakıyor (Ö87). Lokomotif gibidir. Çünkü; öğretmen, uzman, aile, Ram bu lokomotifin vagonlarıdır. Birbirine sıkı sıkı bağlı olmalıdırlar. Ben, kaynaştırma öğrencim ve kalabalık bir sınıfım başka bir şey yok (Ö90). Gözlük gibidir. Çünkü; öğrencisinin önünü görmesini sağlar. Hayata bir üçüncü göz olur (Ö35). Pusula gibidir yolunu buldurur. Çünkü; kaynaştırma eğitimi hayatın içinde kendini, yolunu bulmasını sağlar (Ö21).”

Tema 8: “Çiçek, Bitki” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24.

“Çiçek, Bitki” teması kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Dikenli Gül		2		Kardelen		1	
Ağaç Budamak		1		Yetiştiriciliği			
Orkide		1		Kaktüsten Su			1
Yetiştiriciliği				Çıkarmak			

Kaynaştırma eğitimi zorlu, zahmetli çiçek ve bitki yetiştiriciliğine yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve yol gösterme çiçek, bitki temasına yönelik 6 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %0’ı olumlu, %83,33’ü olumsuz, %16,67’si ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Dikenli gül gibidir. Çünkü; başaramayınca batar (Ö2). Kaktüsten su çıkarmak gibidir. Çünkü; diken batar acıtır, ama basit bir başarıda çölde su bulmuş gibi mutlu olursun (Ö86). Kardelen yetiştirmek gibidir. Çünkü; Kardelen zor şartlar altında açmaya çalışır. Birçok zorluğa rağmen kaynaştırma eğitimini gerçekleştirmeye çalışıyorum (Ö41).”

Tema 9: “Hassas, Dikkat İsteyen İş” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 25’te gösterilmiştir.

Tablo 25.

“Hassas, Dikkat İsteyen İş” teması kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Camdan Bir Köprü	1			Gerçek Öğretmenlik			1
Çilingir			1	Camdan Ayakkabı			1
Savaşta Geri Hizmet	1			Aynı Frekansı			1
Bakmakla Görmek	1			Yakalamak			
Arasındaki Fark							

Kaynaştırma eğitimi dikkat isteyen, ince işlere yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve hassasiyet, dikkat gerektiren durum temasına yönelik 7 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %42,86’sı olumlu, %0’ı olumsuz, %57,14’ü ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Gerçek Öğretmenlik gibidir. Çünkü ancak onu yaşayarak anlayabilirsiniz (Ö5). Camdan ayakkabı gibidir. Çünkü; çok kırılğan hassas olmayı gerektirir yoksa yürünemez (Ö73). Savaşta geri hizmet gibidir. Çünkü; çok önemlidir. Müdahale zamanında yapılmazsa kaybedilir (Ö62).”

Tema 10: “Zor ve Sabır gerektiren Durum” temasına yönelik kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26.

“Zor ve Sabır gerektiren Durum” teması kaynaştırma eğitimi metaforları ve yaklaşımları

Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Metafor	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Çölde Su Aramak		1		Emek			1
Yokuş Tırmanmak		1		Altı Delik Bir Kova	2		
Engelli Bir Koşu		2		Zor Bir Seyahat	1		
Pişmeyen Bir Yemek		1		Karınca’nın Azmi			1
Elle Balık Yakalamak		1		Çiftçilik			1
Çorak Toprağa Ekilen Tohum		1		Deve Sirtında Yolculuk Yapmak	1		
Çok Basamaklı Dar			1	Kış Sabahında Yataktan Kalkmak	1		
Merdivenden Çıkmak				Birleştirilmiş Sınıf Okutmak			1
Gemileri Karada Yürütmek		1					

Kaynaştırma eğitimi zor, zahmetli, ağır işlere ve durumlara yönelik metafor kelimeleri ile ifade edilmiş ve zor ve sabır gerektiren durumlar temasına yönelik 18 metafor bir araya gelmiştir. Bu metaforların %0’ı olumlu, %72,22’si olumsuz, %27,78’i ise nötr yaklaşım içeren metaforlardır. Öğretmenlerin oluşturduğu bazı metaforlar ve gerekçeleri şunlardır;

“Altı delik bir kova gibidir. Çünkü; ne kadar arkadaşları ile farkı kapatmak için bilgilendirsen de altı delik kova gibi bir türlü dolmuyor ara kapanmıyor (Ö1). Çölde su aramak gibidir. Çünkü; çok zor bir iştir. Çok çaba, sabır ve uzun çalışma gerektirir (Ö4) Çok basamaklı dar merdiven gibidir. Çünkü; dikkat edilerek, adım adım ilerlenen bir süreçtir (Ö18). Çorak toprağa ekilen tohum gibidir. Çünkü; ancak destekle toprağı delip çıkabilir (Ö47).”

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine yönelik algılarını incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın verileri “Kaynaştırma Öğrencisi ve Kaynaştırma eğitimi” olmak üzere iki başlık altında analiz edilmiştir.

Kaynaştırma Öğrencisi Metaforuna İlişkin Sonuçlar

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencisi Metaforuna İlişkin Algılarına Ait Tema Kategorileri Ve Yüzdeleri

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisine ilişkin algılarını tespit etmeyi hedefleyen bu araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda toplam 99 metafor geliştirildiği ve geliştirilen metaforların 10 tema kategorisi altında toplandığı görülmüştür. Kaynaştırma öğrencisi tema kategorileri: “Duygu”, “Doğa Unsurları”, “Çiçek, Bitki”, “Hayvan”, “Şefkat”, “Hassasiyet”, “Kaybolmak”, “Eksik, Yetersiz Olmak”, “Dezavantajlılık”, “Zorlukları Aşmak” temaları şeklinde oluşturulmuştur. Duygu teması için 12 metafor oluşturulmuş olup bunların %8,33’ünün olumlu algı, %41,66’sının olumsuz algı, %50’sinin nötr algı içerdiği görülmüştür. Doğa unsurları teması için 6 metafor oluşturulmuş olup bunların %16,66’sının olumlu algı, %50’sinin olumsuz algı, %33,33’ünün nötr algı içerdiği görülmüştür. Çiçek, bitki teması için 21 metafor oluşturulmuş olup bunların %23,81’inin olumlu algı, %42,85’inin olumsuz algı, %33,33’ünün nötr algı içerdiği görülmüştür. Hayvan teması için 12 metafor oluşturulmuş olup bunların %50’sinin olumlu algı, %41,66’sının olumsuz algı, %8,33’ünün nötr algı içerdiği görülmüştür. Şefkat teması için 3 metafor oluşturulmuş olup bunların %33,33’ünün olumlu algı, %66,67’sinin olumsuz algı, %0’ın nötr algı içerdiği görülmüştür. Hassasiyet teması için 4 metafor oluşturulmuş olup bunların %75’inin olumlu algı, %0’ının olumsuz algı, %25’nin nötr algı içerdiği görülmüştür. Kaybolmak teması için 4 metafor oluşturulmuş olup bunların %0’ının olumlu algı, %75’nin olumsuz algı, %25’nin nötr algı içerdiği görülmüştür. Eksik, yetersiz olmak teması için 9 metafor oluşturulmuş olup bunların %22,22’sinin olumlu algı, %33,33’ünün olumsuz algı, %44,44’nün nötr algı içerdiği görülmüştür. Dezavantajlılık teması için 11 metafor oluşturulmuş olup bunların %9,09’u olumlu algı, %63,64’ü olumsuz algı, %27,27’sinin nötr algı içerdiği görülmüştür. Zorlukları aşmak teması için 17 metafor oluşturulmuş olup bunların %41,17’sinin olumlu algı, %52,94’ünün olumsuz algı, %5,88’inin nötr algı içerdiği görülmüştür.

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencisi Metaforuna İlişkin Algılarına Ait Genel Yaklaşım Yüzdeleri

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisine ilişkin algılarını gösteren metaforların %27,27 oranda olumlu, %46,46 oranda olumsuz ve %26,26 oranda nötr olduğu görülmüştür.

Kaynaştırma öğrencisi metaforuna ilişkin algı %46,46 oranda olumsuzdur. Kaynaştırma öğrencisi metaforuna ilişkin olumsuz algı içeren metaforlar: “Ailenin Yüğü”, “Hastalık Nedeni”, “Aşılması Zor Bir Dağ”, “Kaktüs”, “Çirkin Ördek Yavrusu”, “Yaşlı bir İnsan”, “Geri Kalmış Ülke Vatandaşı”, “Engelli İnsan”, “Ayağı Kırılmış Atlet”, “Havasız Olmayan Balon” vb. olumsuz kelimeler ile ifade edilmiştir. Kaynaştırma öğrencisi metaforuna ilişkin algı %27,2 oranda olumludur. Kaynaştırma öğrencisi metaforuna ilişkin olumlu algı içeren metaforlar: “Şefkat”, “Merhamet”, “Hassasiyet”, “Duygu (vicdani)” metafor tema kategorileriyle ve “Yardım Duygusu”, “Yaralı Ceylan”, “Uçamayan Yavru Bir Kuş”, “Mahsun Bir Kedi”, “Yuvada Yemek Bekleyen Yavru Kuş”, “Prematüre Doğmuş Bir Bebek” vb. vicdani duygulardan ileri gelen olumlu metafor kelimeleriyle ifade edilmiştir. Kaynaştırma öğrencisi metaforuna ilişkin algı %26,26 oranda nötrdür. Kaynaştırma öğrencisi metaforuna ilişkin nötr algı içeren metaforlar: “Empati Kurmak”, “İlgi Görme”, “Yağmur”, “Yaş Ağaç”, “Ham Meyve”, “Tohum”, “Uzun Yol Arkadaşı” vb. kaynaştırma öğrencisine yönelik tamamen olumlu veya olumsuz bir yaklaşım içermeyen kelimeler ile ifade edilmiştir.

Kaynaştırma Eğitimi Metaforuna İlişkin Sonuçlar

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Metaforuna İlişkin Algılarına Ait Tema Kategorileri ve Yüzdeleri

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin algılarını tespit etmeyi hedefleyen bu araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda toplam 101 metafor geliştirildiği ve geliştirilen metaforların 10 tema kategorisi altında toplandığı görülmüştür. Kaynaştırma eğitimi tema kategorileri: “Duygu-Sevgi”, “Doğa Yaşamı ve Yapıları”, “İlaç, Hastalık”, “Mucize”, “Yardım Etmek”, “Süreklilik, Biriktirmek”, “Yolunu Gösterme ve Aydınlatma”, “Çiçek-Bitki”, “Hassas, Dikkat İsteyen İş”, “Zor ve Sabır Gerektiren Durum” temaları şeklinde oluşturulmuştur. Duygu, sevgi teması için 12 metafor oluşturulmuş olup bunların %58,33’ünün olumlu algı, %16,67’sinin olumsuz algı, %25’inin nötr algı içerdiği görülmüştür. Doğa yaşamı ve yapıları teması için 10 metafor oluşturulmuş olup bunların %50’sinin olumlu algı, %30’unun olumsuz algı, %20’sinin nötr algı içerdiği görülmüştür. İlaç, hastalık teması için 8 metafor oluşturulmuş olup bunların %25’inin olumlu algı, %37,5’inin olumsuz algı, %37,5’inin nötr algı içerdiği görülmüştür. Mucize teması için 14 metafor oluşturulmuş olup bunların %7,14’nün olumlu algı, %71,43’ünün olumsuz algı, %21,43’ünün nötr yaklaşım içinde olduğu görülmüştür. Yardım etmek teması için 12 metafor oluşturulmuş olup bunların %91,67’sinin olumlu, %0’nın olumsuz, %8,33’ünün nötr algı içerdiği görülmüştür. Süreklilik, biriktirmek teması için 4 metafor oluşturulmuş olup bunların %25’inin olumlu algı, %25’inin olumsuz algı, %50’sinin nötr algı içerdiği görülmüştür. Yolunu gösterme ve aydınlatma teması için 10 metafor oluşturulmuş olup bunların %50’sinin olumlu algı, %30’unun olumsuz algı, %20’sinin nötr algı içerdiği görülmüştür. Çiçek, bitki teması için 6 metafor oluşturulmuş olup bunların %0’nın olumlu algı, %83,33’ünün olumsuz algı, %16,67’sinin nötr algı içerdiği görülmüştür. Hassas, dikkat isteyen iş teması için 7 metafor oluşturulmuş olup bunların %42,86’sinin olumlu algı, %0’nın olumsuz algı, %57,14’nün nötr algı içerdiği görülmüştür. Zor ve sabır gerektiren durum teması için 18 metafor oluşturulmuş olup bunların %0’nın olumlu algı, %72,22’sinin olumsuz algı, %27,78’nin nötr algı içerdiği görülmüştür.

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Metaforuna İlişkin Algılarına Ait Genel Yaklaşım Yüzdeleri

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin algılarını gösteren metaforların %34,65 oranda olumlu, %39,60 oranda olumsuz, %25,74 oranda nötr olduğu görülmüştür. Kaynaştırma eğitimi metaforuna ilişkin algı %39,60 oranda olumsuzdur. Kaynaştırma eğitimi metaforuna ilişkin olumsuz algı içeren metaforlar: “Ağır Hasta Tedavisi”, “Zehir-Panzehir”, “Mide Krampı”, “Çölde Su Aramak”, “Dipsiz Kuyu”, “Samanlıkta İğne Aramak”, “İğneyle Kuyu Kazmak”, “Çölde Su Aramak”, “Altı Delik bir Kova” vb. olumsuz kelimeler ile ifade edilmiştir. Kaynaştırma eğitimi metaforuna ilişkin algı %34,65 oranda olumludur. Kaynaştırma eğitimi metaforuna ilişkin olumlu algı içeren metaforlar: “Anne Sevgisi”, “Çabalayarak Sevmek”, “Şefkatli Bir Çoban”, “Empati Duygusu”, “Çocuk Sevgisi”, “Anne Sütü;”, “Vicdan Borcu”, “Bir Yardım Eli”; “Can Suyu”, vb. vicdani duygulardan ileri gelen olumlu metafor kelimeleriyle ifade edilmiştir. Kaynaştırma eğitimi metaforuna ilişkin algı %34,65 oranda nötrdür. Kaynaştırma eğitimi metaforuna ilişkin nötr algı içeren metaforlar: “Bir Günde Dört Mevsimi Yaşamak”, “Dostluk”, “Zehir-Panzehir”, “Diyaliz Makinası”, “Damla Damla Eğitim Gölü Oluşturmak”, “Havai Fişek”, “Camdan Ayakkabı”, “Çiftçilik” vb. kaynaştırma eğitimine yönelik tamamen olumlu veya olumsuz bir yaklaşım içermeyen kelimeler ile ifade edilmiştir.

Araştırma verilerinin analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine yönelik olumlu yaklaşımının düşük, olumsuz yaklaşımın daha yüksek oranlarda olduğu tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin oluşturduğu metafor ve gerekçeleri incelendiğinde bunun nedenleri olarak; yeterli ve sistemli bir kaynaştırma eğitimi görememek ve kendilerini kaynaştırma eğitimi için yeterli ve donanımlı hissetmemek, sınıflarındaki kaynaştırma öğrencilerinin yetersizlik alanları konusunda yeterince bilgilendirilmemek, özel eğitim destek hizmetlerine yeterince ulaşamamak, kaynaştırma eğitimi sürecinde yalnız bırakıldığını hissetmek ve normal görevlerinin yanında kaynaştırma eğitimi ve öğrencisinin omuzlarına fazladan yüklenen bir yük olarak görmek vb. sınıf öğretmenlerine ait durum ve düşünceler tespit edilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen veriler literatür verileriyle paralellik göstermektedir. Örneğin, Anılan & Kayacan, (2015) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde bir eğitim alamadıkları bu nedenle kendilerini yetersiz hissettikleri ve kaynaştırma eğitimine olan inançlarının azaldığına yer verirken, İzci, (2005) çalışmasında sınıf

öğretmenlerinin hizmet öncesi ve hizmet içi dönemde yeterli kaynaştırma eğitimi alamamaları ve kalabalık sınıflar nedeniyle kaynaştırma eğitiminin çoğunlukla istenilen başarı düzeyine ulaşamadığını belirtmiştir. Demir & Açar (2011), araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde kendilerini yeterli bulmadıklarını ve %31,11'inin kaynaştırma eğitimini desteklediğini, %68,89'unun ise kaynaştırma eğitimini desteklemediğini tespit etmiştir. Ayrıca kaynaştırma eğitimini destekleyen öğretmenlerin insani duygu ve düşüncelerden ötürü kaynaştırma eğitimini desteklediğini, desteklemeyenlerin ise kaynaştırma öğrencileri ile yaşanan uyum, zaman sıkıntısı ve normal gelişen öğrencilerin olumsuz etkilendiği düşüncesi vb. nedenlerle desteklemediği ifade etmişlerdir. Erişkin, Kıraç & Ertuğrul, (2012) yürüttükleri araştırmada kaynaştırma eğitimi yürüten öğretmenlerin sadece %58'nin kaynaştırma ekibi içinde yer aldığını, %42'sinin ise almadığını; %37'sinin yeterli derecede BEP ve kaynaştırma eğitimi gördüğünü, %63'nünün görmediğini; %30'unun kaynaştırma öğrencilerinin yetersizlik alanları konusunda yeterince bilgi sahibi olduğunu, %70'nin ise olmadığını ortaya koymuşlardır.

Kaynaştırma eğitime yönelik olumsuz öğretmen yaklaşımları uygulamada yaygınlık göstermektedir (Uçuş, 2016). Bu olumsuz tutum keyfi bir şekilde ortaya konulan bir tutum değildir. Kalabalık sınıflarda, kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli donanım ve deneyime sahip olmayan öğretmenlere, personel ve destek hizmetlerinin verilmemesiyle ortaya çıkmaktadır (Kargın, 2004; Sucuoğlu ve Kargın, 2006). Sınıf öğretmenlerinden hem normal gelişim gösteren öğrencileri hem de özel gereksinimli öğrencileri eğitmeleri beklenmektedir. Ama bu beklentiye karşın çoğu zaman sınıf öğretmenleri özel eğitim destek hizmeti alamamakta ve özel gereksinimli öğrencileri ile baş başa kalmaktadırlar. Sınıf öğretmenleri genel eğitim sınıflarında özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi için yeterli zaman ayırmaya ve emek vermeye çalışsalar bile bir ekip çalışması içinde olmadıkları için kaynaştırma eğitiminin üstesinden yeterince gelememektedir (Erişkin, Kıraç ve Ertuğrul, 2012; Kırcaali-İftar & Uysal, 1999).

Kaynaştırma eğitimi için gerekli olan ön koşulların, danışmanlık ve özel eğitim destek hizmetlerinin sağlanmadığı durumlarda kaynaştırma eğitiminin niteliğini düşer ve bunun sonucunda kaynaştırma eğitiminden beklenen yarar sağlanamaz (Elliott & McKenney, 1998; Erişkin, Kıraç & Ertuğrul, 2012; Gürgür & Yazçayır, 2019). Bunun sonucunda öğretmenler kaynaştırma eğitiminin normal gelişim gösteren öğrenciler için olumsuz etki yaratacağına ve özel gereksinimli öğrencilerin akademik ve sosyal yönden bir gelişim yaratamayacağına dair olumsuz düşünceler ve tutumlar edinebilmektedirler (Salend, 2001).

Öğretmenlere hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim dönemlerinde yeterli kaynaştırma eğitimi verildiğinde ve sunulan destek eğitim hizmetlerinin yeterliliği artırıldığında, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine ve öğrencisine yönelik daha olumlu bir yaklaşım içinde olması sağlanabilecektir (Diken, 1998; Gözün & Yıkılmış, 2004; Özyürek, 1988; Salend, 1998; Sargın, 2002). Bunun yanında öğretmenlere ihtiyaç duydukları materyal desteği sağlandığında ve profesyonel bir ekip çalışması için de yer alarak BEP hazırlanıp ve hayata geçirmelerine destek olunduğunda öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine yönelik tutumları olumlu yönde değiştirecektir (Gürgür & Yazçayır, 2019; Sucuoğlu ve Kargın, 2014; Zigmond, Kloo & Volonino, 2009) Optimum kaynaştırma eğitimi koşulları sağlandığında kaynaştırma eğitimi ve öğrencisine yönelik öğretmen tutumlarının olumlu etkilendiği birçok çalışma da yer bulmuştur (Gürgür v& Yazçayır, 2019; Sarı, Çeliköz & Seçer 2009; Sucuoğlu & Kargın, 2014; Şahbaz, 1997; Yıkılmış, Şahbaz & Peker, 1998; Zigmond, Kloo & Volonino, 2009).

Sınırlılık ve Öneriler

Araştırmanın sınırlılığı yalnızca Batman il merkezinde çalışılması ve sadece sınıf öğretmenleri ile çalışmasıdır. Kaynaştırma eğitiminin bir ekip çalışması olduğu göz önüne alınarak bu ekibin diğer üyeleri ile de ayrıntılı görüşmeler yapılarak, kaynaştırma eğitiminde yaşanan sorunlara ve çözümlerine yönelik araştırmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Anılan, H., ve Kayacan, G. (2015). Sınıf öğretmenlerinin gözüyle kaynaştırma eğitimi gerçeği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 74-90.

- Aral, N., ve Gürsoy, F. (2007). *Özel eğitim gerektiren çocuklar ve özel eğitime giriş*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ataman, A. (2003), *Özel gereksinimi olan çocuklar ve özel eğitim*, A. Ataman (Ed.), *Özel Eğitime Giriş* (s. 9-30). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Avcı, N. (1998). Entegrasyon ve entegre sınıf öğretmeni. *Destek Dergisi*, 1(1), 20-24.
- Batu, S., & Kırcaali-İftar, G. (2009). *Kaynaştırma eğitimi*. 4. Baskı. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baykoç-Dönmez, N. ve Şahin, S. (2011). Özel eğitimin tarihi gelişimi. N. Baykoç, (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim* (s. 535-556). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çağlar, D. (1998). *Türkiye’de özel eğitimin tarihçesi*. Cumhuriyet’in 75. Yılında İlköğretim, 1. Ulusal Sempozyumu, 27-28 Kasım 1998. Ankara. Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Yayınları: 1.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.
- Demir, M.K., ve Seçil, Açar. (2011). Kaynaştırma eğitimi konusunda tecrübeli sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 719-732.
- Diken, H. İ. (1998). *Sınıfında zihinsel engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihinsel engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarını karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Diken, H. İ. (2011). *Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ve özel eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 101.
- Elliot, D., & McKenney M. (1998). Four inclusion models that work. *Teaching Exceptional Children*, 30(4).
- Erişkin, A, Kırac, S, Ertuğrul, Y. (2012). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Milli Eğiti Dergisi*, 42(193), 200-213.
- Eripek, S. (2005). *Özel eğitim*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Gözün, Ö., & Yıkılmış, A. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(02).
- Gürgür, H. (2005). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı ilköğretim sınıfında işbirliği ile öğretim yaklaşımının incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürgür, H. (2008). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı ilköğretim sınıfında iş birliği ile öğretim yaklaşımının incelenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gürgür, H., & Yazçayır, G. H. (2019). Türkiye’de kaynaştırma eğitimine yönelik öğretmenlerin görüşlerine odaklanılmış lisansüstü eğitim tezlerinin sentezlenmesi: Meta-etnografik bir çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 845-872.
- Hannu, S., Petra, E., Mirna, N. & Olli-Pekka, M. (2012). Understanding teachers’ attitudes and self-efficacy in inclusive education: Implications for pre-service and in-service teacher education. *European Journal of Special Needs Education*, 27(1), 51-68.
- İskender, Ö. (2011) *İlk Öğretimde kaynaştırma*, Karahan yayınları: Adana
- İzci, E. (2005). Sınıf öğretmeni adaylarının "özel eğitim" konusundaki yeterlikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 106-114.
- Kılıç, R. (2010). *Okullarımızda neden-niçin-nasıl kaynaştırma: Yönetici, öğretmen ve aile kılavuzu*. Ankara: MEB. Yayınları.
- Lindsay, G. (2007). Educational psychology and the effectiveness of inclusive education/mainstreaming. *British journal of educational psychology*, 77(1), 1-24.
- Link, M. P. (1991). Is Intepration Realy The last restrective environment? Teaching exceptional children education/mainstreaming. *British Journal of Educational Psychology*, 77(1), 1-24.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: Tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2),1-13.
- Kırcaali-İftar, G. (1992). Özel eğitimde kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 16(86), 45-50.

- Kırcaali-İftar, G. ve Uysal, A. (1999). Zihin özürlü öğrencilere özel eğitim danışmanlığı aracılığı ile uygulanan resimli fişlerle okuma yazma öğretiminin etkililiği. *Özel Eğitim Dergisi*, 2, 3-13.
- MEB, (2013). *Çocuk gelişimi ve eğitimi; Kaynaştırma eğitimi*, MEB, Ankara 2013
- MEB, (2010). *Okullarımızda neden niçin nasıl kaynaştırma, yönetici, öğretmen, aile klavuzu*, Ankara Eylül 2010
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.
- Özgür, İ. (2011). *İlköğretimde kaynaştırma*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Özyürek, M. (1988). *Engelli kişilere yönelik değiştirilen tutumların sürekliliği*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Rudd, F. (2002). *Grasping the promise of inclusion (EC309352)*. Arlington, VA: ERIC Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education (ED477855).
- Salend, S. J. (1994). *Effective mainstreaming: Creating inclusive classrooms*. Macmillan College.
- Salend, S. J. (1998). Using an activities-based approach to teach science to students with disabilities. *Intervention in school and clinic*, 34(2), 67-72.
- Salend, S. J. (2001). Creating your own professional portfolio. *Intervention in school and clinic*, 36(4), 195-201.
- Sargın, N. (2002). *Anasınıfında bulunan zihinsel engelli çocuklara yönelik öğretmen tutumlarına ilişkin bir çalışma*. XI. Ulusal Eğitim Kongresi Bildirileri. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Sari, H., Celikoz, N., & Seçer, Z. (2009). An analysis of pre-school teachers' and student teachers' attitudes to inclusion and their self-efficacy. *International Journal of Special Education*, 24(3), 29-44.
- Saylan, G., & Pekçağlıyan, N. (2002). *Sınıf ve okul ortamına uygun olmayan davranışların azaltulmasında sınıf öğretmeni ve akranlara uyumayan davranışların ayrımlı pekiştirilmesi işlem sürecinin öğretime yönelik kaynaştırma destek eğitim programı uygulama örneği*. XII. Ulusal Özel Eğitim Kongresi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 289-298.
- Smith, T. E., Polloway, E. A., Patton, J. R., & Dowdy, C. A. (2014). *Teaching students with special needs in inclusive settings (Vol. 6)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Sucuoğlu, B. (2006). *Yeni ilköğretim programları ve öğretim yeterlikleri ışığında etkili kaynaştırma uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Eğitim Danışmanlık Hizmetleri.
- Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2006). *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları*, İstanbul, Morpa Yayınları.
- Sucuoğlu, B.; Kargın, T. (2014). *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları yaklaşımlar, yöntemler ve teknikler*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şahbaz, Ü. (1997). *Öğretmenlerin özürlü çocukların kaynaştırılması konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya ilişkin tutumlarının değişimindeki etkililiği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, Türkiye.
- Şeyihoğlu, A., & Gençer, G. (2011). Using metaphor technique in life sciences course. *Journal of Turkish Science Education*, 8(3), 83-100.
- Uçuş, Ş. (2016). Investigation of elementary school and preschool teacher candidates perceptions regarding special education through metaphors. *Adiyaman University Journal of Educational Sciences*, 6(2), 360-388.
- Vuran, S. (2014). *Özel eğitim*. Maya Akademi, Ekim 2014
- Yazıcıoğlu, T. (2018). Kaynaştırma uygulamalarının tarihsel süreci ve türkiye’de uygulanan kaynaştırma modelleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8(1), 92-110.
- Yıkılmış, A., Şahbaz, Ü., & Peker, S. (1998). *Özel eğitim danışmanlığı ve kaynaştırma dersinin öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumlarına etkisi*, 8. Ulusal Özel Eğitim Kongresi, Edirne.
- Yıkılmış, A. ve Gözün, Ö. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5 (2), 65-77.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Zigmond, N., Kloo, A., & Volonino, V. (2009). What, where, and how? Special education in the climate of full inclusion. *Exceptionality*, 17(4), 189-204.